GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף מאוחר תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 22262
שם התלמיד/ה: _____

היסטוריה

שאלון 22262 (אקסטרניים, בית שני)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו ארבע שאלות.
ענה על שתי שאלות.
מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.
(2 × 50) סך הכול — 100 נקודות.
שים לב: תלמיד שאושר לו מבחן מותאם אינו חייב לבחור בשאלה שיש בה מקור.
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. המלצה לחלוקת זמן: כ־40 דקות לכל שאלה.
כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

בית שני — מעם מקדש לעם הספר

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה — 50 נקודות).
מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.

1. מקור — הורדוס מלך "חסות"

(50 נקודות)
(ראו בנספח: לפניך קטע מספר שכתב ההיסטוריון אברהם שליט, העוסק בדמות של הורדוס ובפועלו.)

א. הסבר כיצד מחבר הקטע רואה את הדמות של הורדוס. הצג מתוך הקטע שתי פעולות של הורדוס שאפשר לבסס עליהן תפיסה זו.

(25 נקודות)

ב. על פי הקטע, הצג את הדמות של הורדוס בעיני בני תקופתו. הבא שתי דוגמאות לביסוס תפיסתם על פי מה שלמדת.

(25 נקודות)

2. מקור — המרד הגדול ותוצאותיו

(50 נקודות)
(ראו בנספח: לפניך קטע מספר שכתב ההיסטוריון מנחם שטרן, העוסק בניתוח הגורמים למרד הגדול.)

א. הסבר על פי הקטע ועל פי מה שלמדת, את הגורמים למרד הגדול.

(25 נקודות)

ב. הצג את תוצאות המרד בתחום הכלכלי ובתחום הדמוגרפי.

(25 נקודות)

3. חורבן בית המקדש וחכמי יבנה

(50 נקודות)

א. הסבר מדוע גרם חורבן בית המקדש למשבר דתי־אמוני עמוק בעם היהודי, והצג שני ביטויים של משבר זה.

(25 נקודות)

ב. הצג שתי פעולות של חכמי יבנה, והסבר כיצד הן סייעו לעם היהודי להתמודד עם המשבר שנוצר בעקבות החורבן.

(25 נקודות)

4. מרד בר כוכבא

(50 נקודות)

א. הסבר שלוש מן הסיבות למרד בר כוכבא, והצג את השלבים העיקריים של המרד.
(25 נקודות)

ב. הסבר סיבה אחת לכישלון מרד בר כוכבא, והצג שתי תוצאות של כישלון המרד.
(25 נקודות)

נספח – המקורות

לפניך קטע מספר שכתב ההיסטוריון אברהם שליט, העוסק בדמות של הורדוס ובפועלו.

החקלאות לא הייתה המקור היחיד לעושר שהביא שלטונו של הורדוס. הרבה שָקַד המלך גם על פיתוח דרכי המסחר [...] הורדוס היה שליט בעל דמיון ועין רואה והבין את הצורך הדוחק במרכזים עירוניים לפיתוח מסחר הארץ. ראוי לזכור בראש ובראשונה את ירושלים בירת המַלְכוּת. אין ספק שירושלים לא זו בלבד שהייתה מרכזה הדתי והרוחני של הארץ כולה, אלא גם עיקר מרכזו של סחר הפְּנִים.

[...] הוא השתדל לסייע לה על ידי פיתוח העיר גם מצד יכולתה לשמש מקום מגורים לתושבים רבים וגם מצד רווחתם של עסקים.

אפשר להבין לרוחם של בני תקופתו, שנתמלאו זוועה ושאט נפש [בוז] למראה דרכיו ומעשיו של המלך בעסקי הציבור והיחיד. אבל אנו, שעומדים ומתבוננים בדרכי האיש והמלך בריחוק זמן של אלפיים שנה [...] נראה בו אחד המחדשים המדיניים עַזֵּי הלב וחריפי השכל הגדולים, שקמו לעם היהודי בתקופה העתיקה [...] מנהיגי האומה [בני תקופתו] השכיחו במתכוון את זכרו של הורדוס מלב האומה, [...] את הטוב שעשה הורדוס שכחו ואת הזוועות שמרו לדורות עד שנשאר רק השם "הורדוס הרשע" ו"העבד האדומי". אבל ההיסטוריון של ימינו חייב לכנותו בשם היאה לו: הורדוס מלך ישראל.

(מעובד על פי א' שליט, הורדוס המלך, מוסד ביאליק, 1960, עמ' 170, 342-341)

לפניך קטע מספר שכתב ההיסטוריון מנחם שטרן, העוסק בניתוח הגורמים למרד הגדול.

ההתנגשות בין היהודים ובין הקיסרות הרומית בסוף ימי בית שני הייתה, בין השאר, תוצאה של מתח עצום בין חזון למציאות. מצד אחד הייתה ההשקפה היהודית בדבר חזון עתידו של עם ישראל מבחינה מדינית, והאמונה שאין ליהודים אדון מלבד האלוהים. מצד אחר, במציאות שלטה הקיסרות הרומית האדירה והכול יכולה, ויהודה הייתה רק אחת מהפרובינציות הרבות הנתונות למרותה. מתח זה מצא את פורקנו בהתגברות התקווה המשיחית ובציפייה לגאולה הקרובה. האמונה המשיחית היא שהפיחה ביטחון בלב הלוחמים היהודים, ועד שלא עלו הלהבות מהר הבית, הם ציפו להתערבות אלוהית שתציל את בית המקדש ותדביר את האויבים.

(מעובד על פי מ' שטרן, תולדות עם ישראל בימי הבית השני, הוצאת דביר, 1969, עמ' 286)

כל הבגרויות בהיסטוריה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/history